

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Angående Livförsäkringsutredningens betänkande Förstärkt försäkringstagarskydd (SOU 2012:64)

Finansdepartementets dnr Fi2012/3967

Revisorsnämnden (RN) har anmodats att yttra sig över rubricerat förslag. Utifrån de intressen som myndigheten har att företräda vill RN anföra följande.

I betänkandet föreslås att en ny bestämmelse ska införas i försäkringsrörelselagen (2010:2043) enligt vilken livförsäkringsföretag, som inte får dela ut vinst, minst en gång per år ska säkerställa att en oberoende kontroll av företagets överskottshantering sker. Kontrollen ska enligt förslaget göras av företagets revisor eller annan särskild granskare som är lämplig för uppdraget. Granskaren ska upprätta ett intyg över kontrollen.

I betänkandet (s. 322 ff.) anges att den aktuella bestämmelsen ska syfta till att förbättra försäkringstagarnas skydd för överskott som får användas som företagets riskkapital genom att säkerställa en oberoende kontroll av företagets överskottshantering. Den granskning som ska göras i detta sammanhang är en kontroll av att företagets överskottshantering sker enligt tillämpliga lagbestämmelser, bestämmelser i bolagsordning eller stadgar samt företagets riktlinjer för överskottshantering.

Vidare anförs att den externa kontrollen ska göras av företagets revisor, eftersom denne redan har god kunskap om företagets förhållanden och årligen ska revidera företagets räkenskaper. Enligt utredningens uppfattning blir detta en kontroll på särskilt uppdrag av företaget utöver annan revision, såsom revisionen av företagens räkenskaper samt företagets interna kontroll och styrning som revisorn ska göra. Att företagets revisor får svara för den oberoende kontrollen är också, enligt utredningen, naturligt med hänsyn till att revisorn kommer att granska den information om överskottshantering i förvaltningsberättelsen som utredningen föreslår. Utredningen föreslår att granskningen ska ske enligt bestämmelserna om lekmanna-revisor och att Finansinspektionen genom allmänna råd ska kunna precisera innehållet i intyget.

Revisorsnämnden

Supervisory Board of Public Accountants

Postadress/Postal address
Box 24014
104 50 Stockholm
Sweden

Besöksadress/Visiting address
Karlavägen 104
www.rn.se
rn@revisorsnamnden.se

Telefon/Telephone
08-783 18 70
+46-8-783 18 70

Telefax/Fax
08-783 18 71
+46-8-783 18 71

Bankgiro
784-8419

Org.nr
202100-4805

Vad gäller den nämnda skyldigheten för företagen att lämna information om överskottshanteringen i förvaltningsberättelsen anför utredningen (s. 329 f.) att sådan information bl.a. bör avse en sammanfattning av de principer som företaget tillämpar i sin överskottshantering, beräkningen av företagets och olika försäkringars överskott i företagets löpande överskottshantering, principerna för förvaltningen av tillgångar motsvarande försäkringstagarnas överskott och ändringar i sådana principer. Detaljerad information bör även lämnas om hanteringen av överskott och underskott för olika försäkringar under året.

RN ifrågasätter inte det lämpliga i att det sker en sådan granskning av överskottshanteringen som utredningen föreslår och att denna ska kunna göras av företagets revisor. Mer problematisk är frågan om vilket regelverk som ska tillämpas på granskningen och rapporteringen.

Utredningen anför i betänkandet att kontrollen utgör särskilt uppdrag utöver annan revision. Det är inte helt lätt att förstå om utredningen med detta menar att granskningen, för det fall den utförs av företagets revisor, utgör ett s.k. lagstadgat tilläggsuppdrag till övrig revision (jfr prop. 2000/01:146 s. 41), eller det ska röra sig om sådan granskning som utförs helt utanför revisionsuppdraget. Denna gränsdragning är avgörande inte bara för frågan om vilka standards som ska tillämpas på granskningen utan även för ansvars- och skadeståndsfrågor.

I betänkandet anges som nämnts som skäl för att företagets revisor ska kunna göra granskningen av överskottshanteringen att denne ändå ska granska informationen om sådan hantering som enligt förslaget ska lämnas i förvaltningsberättelsen. Enligt gällande regelverk för revision ska förvaltningsberättelsen vara föremål för revision i enlighet med god revisions sed. Inom ramen för denna ska revisorn granska och uttala sig om huruvida förvaltningsberättelsen, som en obligatorisk del av årsredovisningen, har upprättats i överensstämmelse med årsredovisningslagen (1995:1554) och ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisnings sed i Sverige. Dessutom ska revisorn i revisionsberättelsen särskilt uttala sig om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Skrivningarna i betänkandet kring granskningens innehåll kan förstås på så sätt att reglerna om lekmannarevision ska vara tillämpliga på den nu aktuella granskningen även om den utförs av en godkänd eller auktoriserad revisor. Om denna tolkning är riktig har RN allvarliga invändningar mot detta. Det är enligt RN:s mening, som baseras på utredningens beskrivning av innehållet i den granskning som revisorns ska göra, rimligt att anta att revisorns åtgärder i samband med revisionen av förvaltningsberättelsen i hög omfattning sammanfaller med den granskning som måste göras vid en sådan kontroll som omfattas av det nu aktuella förslaget. Det framstår därför som tveksamt att uppställa en annan standard för hur granskningen av överskottshanteringen i nu avsett hänseende ska ske än på den granskning som ska göras av förvaltningsberättelsen.

Vad gäller rapporteringen över granskningen vill RN framhålla följande. Såvitt RN kan bedöma finns det i förslaget inga regler om när revisorns ska avge det aktuella

intyget. Visserligen anges att intyget ska lämnas till styrelsen och stämman men inte när detta ska ske. Detta bör i det kommande lagstiftningsarbetet klargöras.

För att uppnå det syfte som eftersträvas av utredningen är det viktigt att intyget har en för såväl granskaren som för mottagarna av detsamma på förhand känd struktur. Det är därför angeläget att uttalandena som revisorn ska göra i intyget fastställs tydligt. Enligt utredningens förslag ska Finansinspektionen få föreskriftsmakt även vad gäller det intyg som granskaren ska avge. För det fall föreskriftsmakten kommer att omfatta även godkända och auktoriserade revisorer kommer detta sannolikt innebära att Finansinspektionen ges föreskriftsmakt inom ramen för god revisionsssed. Det är aldrig lämpligt att två myndigheter har kompetens att meddela föreskrifter inom samma område. Eftersom revisorer som åsidosätter sina skyldigheter i den nu aktuella granskningen skulle kunna ådra sig skadeståndsskyldighet kan det vidare ifrågasättas om det är förenligt med 8 kap. 2 § regeringsformen, enligt vilken bestämmelser om enskildas personliga ställning och deras personliga och ekonomiska förhållanden inbördes ska meddelas genom lag, att till regeringen eller annan myndighet delegera normgivningskompetens rörande intygets innehåll.

RN vill slutligen lyfta en fråga som för närvarande diskuteras inom ramen för det pågående arbetet inom EU med arbetet med förslag till nya regler på revisorsområdet. Enligt artiklarna 9 och 10 i Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse (KOM(2011) 779 slutlig), begränsas utrymmet för revisorer att tillhandahålla tjänster utöver revision. Den nya granskningen skulle, om förslaget antas, kunna komma att begränsa utrymmet för revisorer att utföra andra uppgifter utanför revisionsuppdraget som följer av lag.

Beslut om detta yttrande har fattats av stf. myndighetschefen Adam Diamant, i närvaro av revisionsdirektören Gunnar Abrahamsson som har föredragit ärendet.

Adam Diamant

Gunnar Abrahamsson